

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 12

Рівне - 2018

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 12. – Рівне: РДГУ, 2018. – 166 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – кандидат психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 31 травня 2018 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Зміст

Зміст	3
Вступ	6
Альтмарк А. Психологічний аналіз особистісного та професійного зростання майбутніх психологів.....	7
Бакун К. Розвиток соціального інтелекту як чинник успішної адаптації особистості.....	9
Бенещук А. Особливості формування інтелектуальної готовності старших дошкільників до навчання у школі	11
Берестень Т. Експериментальне дослідження впливу середовища на формування поведінки девіантного підлітка	13
Бігун Л. Дослідження мотивації навчальної діяльності молодших школярів.....	15
Бунечко Ю. Вплив рівня домагань на прагнення особистості до самоактуалізації	16
Бутенко С. Значення духовності в розвитку особистості.....	18
Войчук А. Психологія мотивації до навчання учнів	21
Волович М. Образ ефективного лідера у соціальній психології	22
Воробей І. Психологічні особливості формування стресостійкості як фактора успішної учбової діяльності студентів-психологів	24
Гандзюк К. Соціально-психологічні чинники становлення статевої ролі ідентифікації підлітків	26
Главінська Е. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників як механізм соціалізації	30
Горбова А. Зміст поняття «життєва перспектива».....	32
Гордійчук О. Причини виникнення професійного вигорання у медичних працівників	34
Іваник С. Особливості прояву агресивності у студентської молоді	38
Ісічук О. Ціннісні орієнтації як складова спрямованості особистості: історіографія проблеми	40
Карпик О. Психологічні детермінанти виникнення конфліктів старшокласників з педагогами.....	43
Коноплицька Ю. Особливості розвитку емоційного інтелекту у підлітковому віці.....	45
Корчакова В. Соціально- відповідальний маркетинг як інструмент психологічного впливу на споживача	47
Кузьмич Г. Психологічні особливості проявів булінгу	50
Лавренчук К. Основні причини виникнення тривожності у молодшому шкільному віці.....	52

Лавренко В. Розвиток пізнавальних процесів у період дошкільного дитинства	54
Левчук А. Смесложиттєві орієнтації як чинник професійного становлення майбутніх психологів	55
Левчук Л. Психологічні особливості визначення готовності дитини до навчання у школі.....	57
Лехкобит В. Динаміка формування рефлексії у майбутніх психологів під час професійної підготовки.....	60
Лехкобит М. Інтернет-залежність підлітків як актуальна проблема сьогодення	62
Лисюк І. Психологічний зміст поняття «самоусвідомлення особистості».....	64
Ліщук І. Психологічні особливості особистісної рефлексії студентів-психологів.....	66
Лоза С. Саногенне мислення та психічне здоров'я особистості.....	68
Лозицька К. Психологічні особливості самоактуалізації студентської молоді	70
Максимчук В. Психологічні особливості вияву лідерських якостей у студентів-психологів	73
Мартинюк А. Емоційний стан старшокласників перед ЗНО.....	75
Марчук М. Психологічні особливості девіантних проявів у ціннісному вимірі особистості	77
Матухно Є. Методи проєктивної психології: можливості та перспективи	80
Мельник І. Вплив емоційних станів тривоги та страху на особистість	83
Мирончук Д. Вплив стилю сімейного виховання на міжособистісні стосунки підлітків	85
Мислінчук Ю. Дослідження соціально-психологічних особливостей здатності особистості до емпатії.....	88
Михайлова І. Вплив мікросоціуму на формування самооцінки.....	91
Намлієва Г. Особливості особистісних змін військовослужбовців внаслідок участі в АТО	94
Недільська А. Формування психологічної готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності	97
Нетреба С. Теоретичний аналіз соціально-психологічної адаптації особистості	100
Нечидюк М. Особливості застосування арт-засобів в системі розвитку емоційного інтелекту	102
Одейчук І. Фізіологічні та психологічні симптоми стресу як загального адаптаційног осиндрому.....	104
Олійник К. Психологічні особливості впливу емоційного вигорання на професійну діяльність в дорослому віці	106

Онисковець Б. Мотиваційні чинники перфекціонізму сучасної студентської молоді	108
Остапенко М. Дослідження типів темпераменту у сучасних студентів	110
Першко О. Екологічні цінності як чинник особистісного ставлення підлітків.....	113
Погулясва М. Психолого-педагогічні чинники розвитку творчого потенціалу особистості студента у процесі навчання у ВНЗ	115
Похильчук А. Психологічні особливості самооцінки чоловіків та жінок	117
Прокопович І. Психофізіологічні складові творчого потенціалу особистості.....	119
Работій М. Модель розвитку позитивної «Я-концепції» майбутніх практичних психологів	121
Рєбій І. Експериментальне дослідження взаємозв'язку особистісної рефлексії та креативності	124
Речун Н. Психологічні чинники конфліктної поведінки у юнаків	126
Рудь О. Взаємозв'язок рівня емоційного інтелекту із допінг-стратегіями особистості.....	129
Савгира В. Особливості ставлення дітей старшого дошкільного віку до батьківських вимог і заборон	131
Сардарян М. Психологічні особливості творчої особистості.....	134
Свінтозельська К. Особливості впливу Я-концепції на професійне самовизначення старшокласників	137
Солодка В. Експериментальне дослідження проблеми саморегуляції як важливої функції психіки людини	139
Строїнська Д. Психологічні особливості кропінь-стратегій особистості	141
Сукнацька А. Самотність і особливості її переживання в юнацькому віці ...	144
Товстун Р. Заздрість як соціально-психологічний феномен	147
Хомік Т. Психологічний аналіз проблеми стресостійкості студентів у сучасній психологічній науці.....	149
Чебан Д. Мотиви, які сприяють успішному навчанню студентів.....	151
Чмелюк Т. Формування та розвиток моральних якостей дошкільників засобами казкотерапії	152
Шахрайчук І. Психологічні основи формування структури цінностей сучасної молоді	154
Широких А. Роль самоідентифікації у життєвому проектуванні особистості.....	157
Якимчук М. Комунікативна креативність як компонент самопізнання індивіда	158
Марценюк А. Психологічні особливості ставлення до сексу в особистості у періоді ранньої дорослості	161

Романюк В. Функціональні резерви організму та здоров'я людини..... 165

2. Гримак Л.П. Одиночество / Л.П. Гримак. – СПб. : Изд-во Питер, 2000. – 401с.
3. Лашук В.Г. Самотність як наслідок суспільної трансформації / В.Г. Лашук // Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – Київ : Логос, 2008. – С. 175-178.
4. Покровский Н.Е., Иванченко Г.В. Универсум одиночества: социологические и психологические очерки / Н.Е. Покровский, Г.В. Иванченко. – М. : Логос, 2008. – 408 с.
5. Серма В. Некоторые ситуативные и личностные корреляты одиночества / В. Серма // Лабиринты одиночества – М. : Прогресс, 2000. – С. 227-242.
6. Хараш А. Психология одиночества / А. Хараш // Педология. – 2000. – №4. – 497с.

УДК 159.9:316.612

ЗАЗДРІСТЬ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Товстун Руслана, здобувач вищої освіти, РДГУ

Керівник: Безлюдна В.І., канд. пед. наук, професор

Система зв'язків між людьми надзвичайна складна та багатогранна. Вона детермінована значною кількістю змінних. З певною мірою умовності загальну сукупність чинників, що визначають стосунки, можна поділити на дві групи: зовнішні та внутрішні (інтрапсихічні). Інтрапсихічні детермінуючі сили, у свою чергу, можуть виконувати різну функцію щодо налагодження взаємодії – сприяти гармонізації стосунків між людьми чи, навпаки, перешкоджати їм. До другої групи особистісних детермінант належать егоїстичні установки, образа, гнів, заздрощі. Заздрість – це особливий різновид переживань особистістю успіхів інших людей. Це своєрідна форма захисту власних інтересів та свого Я-образу з елементами депривації цінності Іншого. Саме про такі негативні переживання говорять як про тіньові основи непродуктивних стосунків. Заздрість – почуття, що руйнує чистоту й тепло відносин, породжує холодність та упередженість у спілкуванні та стосунках між людьми. У його основі лежить екстерналізація особистістю власних переживання на систему міжособистісних стосунків.

Проблема заздрощів як предмет психологічного аналізу, виокремилася недавно, хоча про наявність цього типу переживань і стосунків між людьми відомо здавна. У філософських трактатах це питання піднімалося неодноразово. Спроби пояснити сутність та природу заздрощів присутні у роботах Арістотеля, Декарта, Канта, Платона та багатьох інших

філософів. У психологічній науці питання заздрісності та заздрості вивчається у лоні моральної проблематики (Р. Апресян, В. Блюмкін, Г. Ганжин, Б. Ніколаїчев, Ю. Шрейдер), при аналізі питань походження морального зла (А. Скрипник, В. Сабіров), впливу феномена на стосунки та розвиток особистості (С. Степанов, М. Фрідман, Б. Сандерс) [2]. Попри високу увагу до соціально-психологічного феномену можна констатувати, що однозначне визначення його сутності на цей час відсутнє.

У основі заздрощів лежить механізм когнітивного і емоційного перемикавання, що забезпечує людині здатність зіставляти власні ресурси і надбання з досягненнями та надбаннями Іншого. Переживання деривації власних потреб (на об'єктивному чи суб'єктивному рівнях) спричиняє накопичення негативної енергії, яка породжує негативне ставлення до іншої людини, невдоволення нею, бажання діяти у розріз з її інтересами, роздратування, злобу. Заздрощі мають різні форми вияву, від латентних пасивних форм до активного протистояння. У наукових дослідженнях зазначається, що заздрість по-різному виявляються у сферах психіки [3]. Зокрема, у емоційній сфері переживання заздрощів може поєднуватися з відчуттям невдоволення, злоби, ненависті, смутку; у когнітивній сфері дискомфорт поєднується з уявленнями про переваги іншого, усвідомленням власної неповноцінності чи більш низького статусу; у поведінці заздрощі виявляються у деструктивних діях, спрямованих на руйнування бажаних предметів, відмові від співробітництва, виявом негативізму до партнерів.

Аналіз вікових аспектів заздрощів засвідчує, що цей тип переживань започатковується з періоду раннього дитинства і простежується на кожному із наступних періодів онтогенезу. Виокремлюють три періоди загострення заздрощів – період пізньої юності (18-24 р.), молодості (30-34 р.), початок пізньої зрілості (55-59 р.). [3, с.134]. За даними А. В. Васильченко схильність до заздрощів найяскравіше виявляється у період юнацького віку, що вказує на необхідність своєчасної корекції несприятливих тенденцій [1]. Як засвідчує М. Смуk, з цього періоду молодь не лише здатна чітко визначати поняття, але й враховувати її при само оцінюванні.

Виконані нами спостереження засвідчують, що юнаки розуміють непривабливість заздрощів як соціально-психологічних стратегій. Усі опитані відносять їх до негативних якостей особистості. У той же час, більшість із них визнають присутність цих переживань у власних ставленнях до інших людей. Вивчення змісту заздрощів у сфері «тілесного Я» вказують, що предметом заздрощів можуть виступати не лише певні матеріальні переваги чи ресурси іншого, а й фізичні якості партнера, його зовнішність, увага інших до цих характеристик людини.

Отже, можна робити висновок, що вивчення психологічних аспектів заздрощів має теоретичну і практичну значущість. Цей феномен у психології розглядають як особистісну якість, особливий тип переживань, форму особистісних самовиявів у процесі спілкування та кооперації з іншими. Основними лініями вивчення феномену є вивчення його сутності, детермінації, профілактики та шляхів корекції. Особливою лінією аналізу є вивчення вікових аспектів явища та його специфіки у сфері сприйняття свого фізичного Я-образу.

Список використаних джерел

1. Васильченко А. В. Психологічні особливості подолання заздрощів у юнацькому віці : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. психол. наук : 19.00.07 - педагогічна та вікова психологія / Васильченко А.В.; Київський ун-т ім. Б. Грінченка. – Київ, 2014. – 20 с.
2. Дмитриева Н. В. Психология зависти / Н. В. Дмитриева // Сибирский психологический журнал. – 2005. – С 132-134.
3. Пилишина А. В. Влияние чувства зависти на психическое, физическое и социальное здоровье / А. В. Пилишина // Ананьевские чтения-2013. Психология в здравоохранении: Материалы научной конференции, 22-24 октября 2013 г. / отв. ред. О. Ю. Щелкова. – СПб.: Скифия-принт. – 598 с.

УДК 159.944.4-053.6

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ СТРЕСОСТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ У СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ

Хомік Тетяна, здобувач вищої освіти, РДГУ

Керівник: Хупавцева Н.О., кандидат психологічних наук, доцент

Проблема психологічного стресу набуває актуальності в науковій і практичній сфері у зв'язку з безперервним ростом соціальної, економічної, екологічної, техногенної, а також особистісної екстремальності нашого життя.

Проблема стресостійкості почала розроблятися у психологічних дослідженнях наприкінці 20 ст. На сьогодні у працях вітчизняних дослідників (Л.М. Аболін, В.О. Бодров, П.Б. Зільberman, О.А. Киріленко, В.М. Корольчук, Л.О. Китаєв-Смик, Г.В. Ложкін, В.Л. Маришук, В.Ф. Моргун, Г.С. Нікіфоров, А.Ц. Пуні, О.М. Свядош та ін.), а також зарубіжних (Р. Бенджамін, С. Кобаса, К. Купер, Р. Лазарус, А. Лезонен, С. Хобфал та ін.) накопичений багатий матеріал з питань стресу та стресостійкості. Виявлені і описані різні типи поведінки людини залежно від наявності у неї психологічних захисних механізмів і копінг-стратегій, присутніх в тих або інших стресових ситуаціях

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 12

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 1.06.2018 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 13,8. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету